

Spis treści

Wstęp	17
ROZDZIAŁ 1	
<i>Ave Atque Vale</i>	21
Dlaczego doszło do przewrotu i dlaczego się nie udał?	41
<i>Literatura uzupełniająca</i>	46
ROZDZIAŁ 2	
1917: dni nadziei i dni rozpacz	47
Kwestia chłopska	48
Szlachta	50
Biurokracja	51
Rosyjska Cerkiew prawosławna	51
Kapitalizm w Rosji	52
Rosyjska filozofia	52
Nadejście Marksa	54
Kryzys i wojna	57
Ostatni kryzys	58
Pierwsza wojna światowa	59
Rewolucja lutowa	59
Wydarzenia lipcowe	65
Dlaczego doszło do rewolucji lutowej?	67
Dlaczego doszło do rewolucji październikowej?	68
Dlaczego Rząd Tymczasowy był tak słaby?	70
Dlaczego w 1917 r. nie doszło do rewolucji burżuazyjnej?	71
<i>Literatura uzupełniająca</i>	72

ROZDZIAŁ 3

Władza rad, terror i wojna domowa	73
Panorama historiograficzna	73
Budowanie władzy radzieckiej	76
CzeKa	82
Wojna domowa	88
Komintern	93
Partia zakazuje sekciarstwa	94
Dwanaście kroków ku dyktaturze	96
Dlaczego Czerwoni zwyciężyli w wojnie domowej?	97
Dlaczego Biali przegrali wojnę domową?	98
<i>Literatura uzupełniająca</i>	99

ROZDZIAŁ 4

Muzułmanie i inni a rewolucja	100
Kaukaz	101
Azja Środkowa	103
Państwo federacyjne czy unitarne?	107
Islam i komunizm	109
<i>Literatura uzupełniająca</i>	111

ROZDZIAŁ 5

Kobiety i rewolucja	112
Intelektualne korzenie feminizmu bolszewickiego	112
Kobiety w rewolucji	117
Kobiety-bolszewicy jako agitatorzy polityczne	118
Pojawienie się nowej kobiety bolszewickiej: 1921–1929	122
Ekonomiczna mobilizacja nowej kobiety: lata trzydzieste	126
Superkobieta i Wielka Wojna Ojczyźniana	131
<i>Literatura uzupełniająca</i>	132

ROZDZIAŁ 6

Nowa Ekonomiczna Polityka	133
Pięć decydujących kwestii	133
Sekretarz generalny (gensek)	134
Kryzys „nożyc cen”	139
Socjalizm w jednym kraju	140

Zjednoczona opozycja	140
Aparat partyjny	145
Czy pod koniec lat dwudziestych NEP znajdował się w kryzysie?	147
Jak Stalin został przywódcą?	147
Trzy modele marksistowskie	149
<i>Literatura uzupełniająca</i>	153
ROZDZIAŁ 7	
Dyplomaci i szpiedzy	154
Szpiedzy	158
<i>Literatura uzupełniająca</i>	165
ROZDZIAŁ 8	
Społeczeństwo i kultura	166
Zwycięzcy i przegrani	166
Chłopska przedsiębiorczość	170
Kultura	171
Rewolucja kulturalna	174
Dlaczego w latach dwudziestych apolityczne życie intelektualne było tak różnorodne?	175
<i>Literatura uzupełniająca</i>	175
ROZDZIAŁ 9	
Kolektywizacja: przemiana indywidualnych chłopów w robotników rolnych	176
Kolektywizacja krok po kroku	180
Uporanie się z kułakami	182
Chłopski sprzeciw	184
Głód na Ukrainie	186
Upadek gospodarstw rolnych	189
Rynki kołchozowe	189
Bilans	191
<i>Literatura uzupełniająca</i>	192
ROZDZIAŁ 10	
Industrializacja	193
Podjęmowanie decyzji	197

Walka o inwestycje	198
Racjonowanie	198
Ruch stachanowski	200
Statystyki kontrolne	201
Targowanie się	204
Gospodarka zmilitaryzowana	205
Dylemat Politbiura	205
Szara strefa	206
Siła robocza	208
Kierownicy	209
Ciągle rozrastająca się administracja państwowa	210
Nowe miasto socjalistyczne	211
<i>Homo sovieticus</i>	212
Administracja państwowa i aparat partyjny	213
Jak wielka była władza Stalina?	214
<i>Literatura uzupełniająca</i>	215

ROZDZIAŁ 11

Terror i gułagi	216
Zabójstwo Kirowa i jego skutki	219
Zbrodnie kontrrewolucyjne	220
Przestępczość młodocianych	221
Wielki Terror	221
Piąta kolumna	224
Wzrost znaczenia NKWD	226
Beria	226
Zadania NKWD	228
Beria i piłka nożna	229
GUŁAG	229
Wybuch wojny	231
Komitety rehabilitacyjne	231
Przegląd	232
<i>Literatura uzupełniająca</i>	234

ROZDZIAŁ 12

Państwo i społeczeństwo	235
Odnowienie partii	235

Politbiuro	237
Nowe społeczeństwo	240
Realizm socjalistyczny	241
Czym był realizm socjalistyczny?	241
Kobiety	244
Edukacja	244
Kult Stalina	245
Powstanie nowego człowieka radzieckiego	247
<i>Literatura uzupełniająca</i>	249

ROZDZIAŁ 13

Dążenie do pokoju i szykowanie się do wojny	250
Sposób myślenia Kremla	252
Bezpieczeństwo zbiorowe	253
Chiński wybawca	254
Niemcy	255
Japonia	258
Interpretacje	259
<i>Literatura uzupełniająca</i>	263

ROZDZIAŁ 14

Wojna totalna	264
Cele Niemiec	270
Bitwa o Moskwę	272
Operacja <i>Fall Blau</i>	273
Kursk	275
Ofensywy latem 1944 r.	277
Ostatnie posunięcie	278
Straty w ludziach	279
Gospodarka	279
Armia Pawlenki	279
Własow i inni	281
Rząd i partia	281
Dłaczego atak Niemców w czerwcu 1941 r. zaskoczył Stalina?	283
<i>Literatura uzupełniająca</i>	285

ROZDZIAŁ 15

Początek zimnej wojny

	286
Wielka Koalicja	287
Daleki Wschód	292
Bomba atomowa	295
Bomba wodorowa	297
Światopogląd Stalina	297
Ameryka ma wątpliwości	299
Europa podzielona: doktryna Trumana i plan Marshalla	300
Konflikt w Europie Wschodniej	302
Kwestia niemiecka	305
Mao przybywa do miasta	306
Wojna koreańska	308
Jak doszło do zimnej wojny?	310
Dlaczego wybuchła zimna wojna?	312
<i>Literatura uzupełniająca</i>	315

ROZDZIAŁ 16

Apogeum stalinizmu

	316
Zastraszenie wojska	316
Siejąc niepewność wśród swoich podwładnych	318
Zakaz badań genetycznych	320
Sprawa leningradzka	322
Stalin i proces podejmowania decyzji	322
Monitorowanie zespołu	323
Gułagi stają się ciężarem	324
Przemodelowanie partii	325
Nomenklatura partyjna	328
Gospodarka	328
Spisek lekarzy	332
Czy Stalin został zamordowany?	333
<i>Literatura uzupełniająca</i>	336

ROZDZIAŁ 17

Nowomowa bolszewików

	337
Metody matematyczne	344
Dokument	346
<i>Literatura uzupełniająca</i>	347

ROZDZIAŁ 18

Stalin, Hitler i Mao

Pochodzenie i wykształcenie	348
Droga do władzy	349
Kult jednostki	349
Władza	351
Sztuka przywództwa	351
Terror	352
Utopia	354
Kultura	356

ROZDZIAŁ 19

Era Chruszczowa

Walka o władzę	359
Reformy Berii	360
Chruszczow kontra Malenkow	
lub aparat partyjny kontra aparat państwowy (1953–1955)	362
Chruszczow i staliniści (1955–1958)	365
Nieudany przewrót	367
Na szczycie świata (1958–1962)	369
Schylek i upadek (1962–1964)	371
Niestety! Biedny Stalin...	373
Przestępczość i korupcja	374
Socjalistyczny świat	379
Stosunki z USA	383
Usunięcie Chruszczowa – zamach stanu	386
<i>Literatura uzupełniająca</i>	389

ROZDZIAŁ 20

Era Breżniewa

Konsolidacja władzy	391
Rolnictwo	393
Reformy przemysłowe	394
XXIII Zjazd Partii	395
Kultura	396
Czechosłowacja	397
Od Pragi do Helsinek	398

Urbanizacja	400
Konstytucja z 1977 r.	403
Ropa, złoto i gaz	403
Lot KAL 007	412
Awans Czernienki	412
Przestępczość i korupcja	413
Świat socjalistyczny	434
Świat zewnętrzny	439
<i>Literatura uzupełniająca</i>	442
ROZDZIAŁ 21	
Era Gorbaczowa	443
Przyspieszenie (<i>uskorienije</i>): 1985–1986	444
Alkoholizm	446
Represje	447
Ekipa Gorbaczowa	449
XXVII Zjazd Partii	450
Czarnobyl	451
Bardziej radykalne środki	452
Jelcyn w ofensywie	453
Głasność	454
Problemy ekonomiczne	456
Problemy narodowościowe	459
Wszeczwiązkowa XIX Konferencja Partyjna: czerwiec 1988	461
Radykalizm i konserwatyzm: 1989–1990	464
Problemy gospodarcze	465
Gorbaczow zostaje prezydentem ZSRR	466
Rosyjska FSRR deklaruje suwerenność	466
Program 500 dni	468
Zmiany instytucjonalne	469
Państwa bałtyckie	469
Jelcyn obłożony	471
Wybór prezydenta Rosyjskiej FSRR	473
Kolejny krok wymierzony w Gorbaczowa	473
Przestępczość i korupcja	476
Świat socjalistyczny	482
Ameryka i Zachód	483
<i>Literatura uzupełniająca</i>	485

ROZDZIAŁ 22

Siła i słabość systemu radzieckiego	486
Wyjaśnienie upadku Związku Radzieckiego	499
<i>Literatura uzupełniająca</i>	502

ROZDZIAŁ 23

Odrodzenie się Rosji	504
Nowa rosyjska konstytucja	507
Wybory do Dumy	509
Jelcyń i jego styl życia	510
Duma oraz prezydentura	510
Kapitalizm bandycki	515
Kredyty za pakiety kontrolne akcji	517
Druga prezydentura	518
Odejście premiera	519
Krach finansowy	520
Nowa Duma	521
Car odchodzi	522
Wspólnota Niepodległych Państw (WNP)	522
Jak ubić interes	523
Stosunki z Ameryką	524
<i>Literatura uzupełniająca</i>	524
Biogramy	525
Bibliografia	532
Wykaz map	541
Wykaz tablic	542
Wykaz wykresów	543